

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Protesten. — Wij ontvingen van verschillende zijden protesten tegen de uitlatingen van den heer Bolleman van der Veen in zijn Literatuuroverzicht in afl. 4, waar hij naar aanleiding van de denkende paarden het heeft over dieren- en menschenverstand. Wij willen die beweringen ook volstrekt niet voor onze rekening nemen. Natuurlijk kunnen wij op deze zaak niet dieper ingaan; ons Tijdschrift biedt geen ruimte voor studies over de waarde en het wezen van het zielsbegrip. We zouden er nooit mee klaar komen en heelemaal vergeten naar onze mooie flora en fauna te kijken, waaraan we nog zooveel hebben te onderzoeken en te bewonderen.

Dat een paar paarden hebben leeren tellen — anders is 't toch niet — mag eigenlijk geen aanleiding tot wrijving en vervreemding onder onze lezers wezen. Als je nagaat, dat al die groote geleerden er al zoo over hebben geharreward!

HEIMANS en THIJSSSE.

Hagedis. — Op een tochtje door de duinen alhier heb ik een hagedis gevangen met een vertakte staart. Deze staart leek wel wat op een hooivork, alleen dat het eene uiteinde der staart iets langer is dan het andere. Komt dit wel meer voor?

Den Helder.

D. BEDEAUX.

Het blijft altijd merkwaardig; de staart regeneert gewoonlijk in den ouden vorm, al blijft de breukplek dikwijls zichtbaar.

H.

Patrijzen. — Eenigen tijd geleden heb ik een nest gevonden met twintig lichtbruine eieren ter grootte van een duiven-ei. Ik vermoedde dat het patrijzen-eieren waren. Zou dit juist kunnen zijn.

Den Helder.

D. BEDEAUX.

Zeer waarschijnlijk een patrijzennest.

H.

De Oorwormen. — Met veel belangstelling las ik het artikel in afl. 8 over de oorwormen, vooral daar ik op de zomer-vergadering van de Nederlandsche Entomologische Vereeniging juist dit zelfde onderwerp behandeld had, ook almede met de gedachte, dat het niet kwaad kon de aandacht op deze diertjes te vestigen, daar wij er nog zoo weinig van weten. Het is volkomen juist, dat er nog slechts drie soorten in ons land gevonden zijn, maar de derde soort door den heer Th. *Chelidura acanthopygia* Géné genoemd, moet heeten *Chilidura albipennis* Meg., tenminste mij is van het voorkomen van eerstgenoemde soort in ons land niets bekend, wel acht ik het zeer waarschijnlijk, dat hij bij nader zoeken inlandsch zal blijken.

Ch. albipennis Meg. werd indertijd door Snellen van Vollenhoven ontdekt in Sept. op de Giphoeve bij Heemstede. Die exemplaren zijn nog steeds bewaard en bevinden zich nu in de collectie van het instituut voor Phytopathologie te Wageningen. Voor zoover mij bekend, is deze soort ruim een halve eeuw later weder gevonden en wel bij Apeldoorn (8) door den heer Koornneef, terwijl ik zelf deze soort ving in het Gooi bij Laren (5), en bij Ermelo en Leuvenum (6). Het dier schijnt vooral voor te komen onder steenen op bouwland en op zandgrond; wie daar zoekt heeft kans ze te vinden. Verder is het kenbaar doordat de vleugels rudimentair zijn en niet aan den achterrand der dekschilden uitsteken, zooals dit bij de twee andere inlandsche soorten het geval is. Ik zeg met opzet dat de vleugels rudimentair zijn, gewoonlijk toch wordt opgegeven dat ze ontbreken en dit vond ik voor de bij ons gevangen exemplaren onjuist; ze zijn als twee kleine witte schubjes door de eenigszins doorschijnende dekschilden te zien. Van *Ch. acanthopygia* onderscheidt zich *Ch. albipennis*, doordat de eerste soort dekschilden heeft die breder dan lang zijn, terwijl *Albipennis* deze organen langer dan breed heeft. Het wijfje van onze *Chelidura* is, als men niet op de korte vleugel let, licht met een klein wijfje van *Forficula* te verwarren; het mannetje daarentegen is zeer kenbaar, doordat de achterlijfstanden aan de basis ver uiteen staan; de tand aan de binnenzijde van den tang is veel kleiner dan bij *F. auricularia* en staat bijna in het midden; bij *auricularia* veel dichter bij de basis.

Bij de indeeling wordt het aantal sprietleedjes als gemakkelijk kenmerk gebruikt; mijn ervaring is, dat de diertjes veelal eenige leedjes te kort komen, of dit aan onderlinge gevechten te wijten is of op variatie berust, durf ik niet te zeggen. Ik meen dat Dr. v. d. Weele daar ook al eens de aandacht op vestigde, maar ik kan niet terug vinden, waar ik die opmerking las.

Over het algemeen schijnen de oorwormen het meest gevonden te worden in voor- en najaar en daar dit vooral van toepassing is op verschillende bij ons nog niet gevonden soorten, moet daarop bij het zoeken vooral gelet worden.

Nu nog een enkele opmerking over het aantal mannetjes en wijfjes. De heer Th. zegt:

men vindt ongeveer zes maal meer mannetjes dan wijfjes en heeft waarschijnlijk daarbij he oog op de gewone oorworm. In den zomer kan dat uitkomen, maar in den herfst, de paringstijd, vindt men de dieren veelal paarsgewijze; tegen den winter, wanneer de familie weer bijeen zit, gaan dan de mannetjes dood, zoodat er in het vroege voorjaar alleen levende wijfjes schijnen te zijn. Dit is tenminste de regel voor Midden-Europa, maar het zal ook wel wat van het klimaat afhangen; ook dit is een punt dat speciaal voor ons land nog wel eens onderzocht mag worden.

Dr. Mc. G.

Sluitzegels voor Natuurbescherming. — Het hoofdbestuur der Ned. Natuurhistorische Vereeniging heeft besloten, op het voetspoor van andere instellingen in het binnen- en buitenland, over te gaan tot de uitgaaf van een serie van vier sluitzegels, die tot opschrift dragen: »Bescherm de wilde planten en dieren«. Het koestert de hoop, er hiermee krachtig toe bij te dragen, dat het denkbeeld van natuurbescherming bij het Nederlandsche volk al meer en meer ingang zal vinden, en tevens, dat de verkoop een batig saldo zal opleveren, te bestemmen voor de bescherming van kleinere natuurmonumenten.

De heer Joh. P. C. Benner, kunstschilder te Bussum, heeft voor deze zegels geheel belangeloos de ontwerpen vervaardigd en daarmee de N. N. V. ten zeerste aan zich verplicht. In kleurendruk uitgevoerd door de firma Corn. Immig & Zoon, zullen de kleine kunstwerkjes, naar wij hopen, in handen van duizenden komen. Met den verkoop heeft zich welwillend belast Mej. Dr. E. Timmer, Wilhelminapark 26 te Haarlem.

De onderwerpen zijn: 1. Zeedistel en Zeezwaluw; 2. Boschanemoon en Pad; 3. Waterlelie en Kikvorsch; 4. Nachtorchis en Vleermuis.

Wij noodigen (in de eerste plaats de leden der N. N. V., maar verder) allen, die in de schoone natuur belang stellen, uit, zich een aantal seriën aan te schaffen en daarmee op tweeërlei wijze de goede zaak te bevorderen. De prijzen zijn als volgt: 1 serie van 4 stuks, franco p. p. f 0.05; 6 seriën id. f 0.25; 25 seriën id. f 1.—; 100 seriën id. f 3.75. Bestellingen, liefst per postwissel, aan bovengenoemd adres. Aanbeveling bij vrienden en bekenden wordt vriendelijk verzocht!

Namens het Hoofdbestuur:

DR. H. W. HEINSIUS, *Secretaris*.

Bruinkeeltje. — Hier komt algemeen het Bruinkeeltje voor. Liefst zit het op heiningpaaltjes of draden langs de weide of op telegraafdraden. 'k Zag het nog nooit vermeld, is het iets zeldzaams of heel gewoon.

Het volk noemt het »Wietek« naar het geluid, ook wel verpotje naar zijn heldere kleuren.

W. BECHTOLD.

Zieke Papavero orientale. — Professor Ritzema Bos deelde mij mede dat de ziekte door bacteriën wordt veroorzaakt en de bijgevoegde kevertjes waarschijnlijk niets met den ongelukkigen toestand der planten te maken hebben. Ik heb het adres van den inzender niet meer. Als dat opgegeven wordt, zal ik hem den brief van Prof. Ritzema Bos opzenden.

H.

Platanthera montana. — Van den heer N. G. Kam, leeraar te Doetinchem, ontving ik een ex. van bovenstaande orchidee, gevonden in een moeras De Woldermaat bij Doetinchem. Het is een flink bloeiend exemplaar in geen enkel opzicht achterstaande voor de Berg-platanthera's van de Pietersberg of Valkenberg, die hoog en droog in het bergbosch op kalk groeien.

H.

GEVRAAGD:

Wie kan mij helpen aan eenige rupsen of poppen van de doodshoofdvlinder. Adres: C. v. Dijk, Sionstraat 53b, Rotterdam.

AANGEBOODEN:

Geheel gevulde Verkade's albums, Zomer, Herfst en Winter à f 2.— per stuk. Vracht voor koopers. Adres: A. J. v. Tuil, Tollenstraat 44, 's Gravenhage.

CORRESPONDENTIE.

N. R. M. te Bergen aan Zee. Dat doode kwallen phosphoriseeren is een bekend verschijnsel, de oorzaak zijn zeer waarschijnlijk bacteriën; allerlei doode organismen in toestand van ontbinding kunnen het »lichten« vertoonen.

H.